

Մանգուսի Էֆենտը սե-
նեւոյ 300 նիւսիս իմիպա-
րըյա, գըյմէթի իսթան-
պուլ իշին 2 լիւս օլտուղու
կիւսի իշաշարար իշին տա-
լի սէնէտէ 300 նիւսիս
վերիւրէք, վէ բօսթա բա-
րասը տա իշինտէ օլտարգ
օն իշի սիւմ մէճիսիյէ տիր:
Նուսիսիս 40 ար բարա-
նա սաթըմադտա տըր:

Մանգուսի Էֆենտը

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ԲՈԼԻԹԻԳԸՅԵ ՎԵ ՄԷՎԱՏՏԸ ՄԱՅՈՐԷ

Իլանսթըն պէհէր սաթըրը
1 ինճի ալֆա 3,2 ինճի տէ-
ֆա 2, վէ 3 ճիւ վէ սայլը
տէֆալար իշին 1 ղէ. վէ ի-
լան սըրասընա դօնու լիւս-
եան իլանըն սաթըրը 5 ղէ:
Մէթուպ վէ սայլը
Գալաթտա իշին 1 ղէ. վէ
բազարընտա վազը 5 ղէ:
Իրսի խանընտա Կարա-
պետ 8. Փանոսեան խամի-
նէ կէօնտէրիկէճէ տիր:

ՏԱԽԻԼ ԻՅԵ

Բէնճէնպիսի կիւսի 8 փա Պաղչէ
սէրաբը հիւմանուստան 2 բարան սա-
հիսէրաբը հիւմանուստան նազը
հիւմանուստան փուգու պուլմու տըր:
— Եվ վէլիսի սապահ սէրաբը բա-
շա հաղըթէթըրի մապէյնի հիւմանու-
նա աղլիմէթի: հուզըբու շահանէն
չըգըլլար տըր:
— Եվ վէլիսի մէգըբուտէ Ավթըրիս սե-
ֆիլի դօնթ 2 իշի հաղըթէթըրի Պաղը
Ալիէ կիւսէրէք, զաթը հաղըթէթի
սատրապամի, վէ խարիճիկէ նազըբը
բաշա հաղըթէթըրի իշի միւլադաթ իթ-
միշ տիր:
— Խարիճիկէ միւլադաթը Արթին է-
ֆէնտի հաղըթէթըրի Բէնճէնպիսի կիւ-
սի մալիկէ նէզարէթի ճէլիքսիսէ տ-
ղլիմէթի, թէտգիլաթը մալիկէ իշին
թէլըր օլունան գօմիսիստա հաղըր
պուլմուտը տըր:
— Մատէն խիթիսաղ սահիպէթի իշի
հիւքիմէթի սէնիյէ պէյնիստէ վազը
օլուն իթիլաթը հալ իշին, մախու-
սէն թէլըր օլունմու օլուն գօմիսիստ, էվ
վէլիքի կիւն թէրճէմանը տիւսնը
հիւմանուստան պէյ Էֆէնտի հաղըթէթ-
ըրին թահըր ըրեստէթըրինտէ իճ-
թիմա իթմիշ տիր:
— Դատը քէօնիւ պէլէտիկէ տանի-
րէսիլին աղաթը, Բէնճէնպիսի կիւսի
Սատրապամ հաղըթէթըրին չըգարադ,
տանիլէթի մէգըբուտէ միւլադաթի
պաղը խուսուսաթ արդ իթմիշէր տիր:
Վէ պաղըբարը Էմրէթի, տանիլէթի
մէգըբուտէ ընիսի պուլունան Մաթ-
պուլաթ միւլաթի Համիտի պէյ Էֆէնտի-
նէ թէպիլի իթմիշէր տիր:
— Միւլաթը գանալը չիւրէթի թարա-
ֆընտան, Ինիլիթէրա վէլի աշտընը
խաթիգալլի իշին, ֆէվդէլատէ պաղը
թէտարիլքաթա թէլէպալիս օլուն-
մու տըր:
— Իսկէնտէրիկէտէ պիւր թաղըմ
տախթէ Մըսըր կիւմիւշ աղճէսի թու-
թուրադ գապի օլունմու տըր:
— Լա թիւրքինի եաղաղընա կէօ-
րէ, սալը աղչամը պիւր եանքէսիճի
թընէթի իթմէթտէ օլուն պիւր գաաթ-
նըն բարա քէսէսիսի չալըլ: Եան քէ-
սիճի պու պապտէ օ գաաթը մէհարթթ
Ֆէօթէթըմիշ տիր քի, գաաթն աղա
ֆարգընտա օլմանըպ, անճադ պիլէթ
աղմադ իշին քէսէսի չըգարադ իս-
թէտիկի վազըթ, քէսէսի չալըրըմը
օլունմու անլալը տըր:
— Պէօլիւք տաա տանիլէթի պէլի-
տիկէսի ընիսի օլուն, մուսիլաթէն
ղապիլիկէ թէֆրիգ մէճիլի աղալըլը-
նա նազըլ մէմուրիլիկէ իթմիշ օլուն
Բանճիլի Էֆէնտի կէլէն բաղար իթմէ-
սի կիւսի վէֆաթ իթմիշ տիր:
— Լէվընթ Հէրըտա օլունմու
տըր:
Վէ պա խաթալըլընտան Պաղտաա

տա վէ Հիլէտէ վէֆիկաթ փուգու պու-
տուղու կէլէն թէլէկրաֆարտան անլա-
լըլը: Հիլէտէ անըն օն իշինտէն օն
տօգուղունա գաաթըր գըրգ պէլ վու-
գուլաթ օլուն, Եիլիլիկի պէլի վէֆաթ
իթմիշ: Պաղտաա տան անըն տօգուղուն-
տա տօգուղ վուգուլաթ օլուն, սէքի-
զի վէֆաթ իլլէմիշ տիր:
Պաղտաա վալիսի նասըր բաշա հաղըթ-
էթի, Պաղտաա տան կէլէն Էնեանըն Ֆէ-
րաթ վէ Շաթ նէհիլէթիլին ճիւլալա-
րընտա Դուրնանամ մահէլլէտէ գաաթն-
թինա օլունմապնա էմր վէրտի: Սըհ-
հիկէ մէմուրաթընտան տօգըթը Մէլէն-
ճէն, Սուրիկէտէ տէլը իթմիշտէն
սօնրա, Տիւրպէթըրէ աղլիմէթ իթմիշ:
Սըհհիկէ խաթիլիստէն օրանա սայլը
իքի թապիպ կէօնտէրտի: Պաղտաա տա-
տանիսի սուրէթի պիւր սըհհիկէ գօ-
միսիստա թէլըր օլունտա: Ինիլիլը
գօնաթըլիստէսի թապիլի տալի պու-
գօմիսիստա տալիլ տիր:
— Մուսիլաթէն Գարաթէվալտա վու-
գու պուլան ուլունմուղըլը իւղըրիկէ
Դօրէպընտանը զաղըթտաթ պէր վէճ-
հի աթի մալիմէթի վէրիկէ:
Գարաթէվալ խուսուստանտան տօլաթը
փուգու կէլէն թէվիլիկաթ կիլիկէթ-
ճէ պէօնիլմիշ, վէ Եալիստէն նահի-
կէսիլին մաղարիկէ սիւրանէթ իթմիշ:
վէ օրտաա պիւր խալըլ Էանաթ վէ պէ-
լէտի մէմուրաթը թէվիլիկէ օլունմու
օլունմու մէլուգ պիւր մահէլլէտէ խա-
պիւր վէրիլիկէ: Եուլանիլիլաշտա պիւր
բարաա իլէ պիւր չօգ մէմուր, վէ պիւր
թաղըմ գապըթտան աթիլ վէ մուլա-
լիկէթ թէվիլիկէ օլունմու տըր: Վէլ
հասըլ գօմիլնէ քէստաթը թարաֆընտան
ղուհուրա կէլիլիկէն ուլունմուղըլը,
հէման պիւրիկէն մէլէքէթ իւղըրիկէ
սիւրանէթէ միւլաթտա գօմիլնէ ֆէսա-
տը օլունմու անլալը տըր:
— Եաղընտա իթմիշտաթ բօսթա ի-
շին էվրօպաա աղլիմէթ իտէճէք օլուն
Եալիլ բաշա հաղըթէթըրին տալտէ-
թինէ գաաթը, Թէլիլաթ վէ բօսթա
նէզարէթի վէքաթըթիլի, մուլալիլի Իգ-
գէթ Էֆէնտիլին իլլա իտէճէկի իշի-
տիլիլ տիր:
— Խրիսթաթի Էֆէնտիլին վազըթն-
տան գալըլ օլուն, վէ մուսիլաթէն
թէրաթիւմ իտիլ տէֆաղա կէօրիւ-
նէն թիւթիլիկէն մըգաաթը ըլլէլիսի,
պու տէֆա ըլլալմաթ էմանէթիլիկէն
Վիլէնա թիւթիլիկէն ըլլալիկէ կէօնտէ-
րիլէք իւղըր Դալաթա պանքէթըրին-
տէն պիւրիկէ սաթըրըլ օլունմու իշի-
տիլիլ տիր:
— Սապահտա օլունմուղըլնա կէօ-
րէ, կէլէն բաղար իթմէսի աղչամը
Սամաթէտաա Ենիլ մահէլլէտէ Երմէնի
պիւր գաաթն իքի Եալընտաթի Էրքէթ
չօնուղունա էվիլտէ Եալըլը պըրա-
դաթա, վէ մուսու տալի Էօնիկէ
գօնաթադ գօնիկէ կիլիկէ: Չօնուգ
մուստան թուրքիւրադ պաղըրըլ ի-
սէ տէ, գօնիկէ իշիտիպ Ենիլիկէ:

ճէնէ գաաթը պէլիկէտէք Եանթըլ, վէ
իքի կիւն սօնրա վէֆաթ իթմիշ տիր:
— Խրիսթաթի 2 օղլաթ Էֆէնտի պու-
գէրի Թաթալլաա Ռուլաթըն Դօրալ
նամ սիլըղու ճէմիկէթինէ մէլէլի 15
ատէտ լիւրանի օմանի իշտա իթմէկի
թէահիւտ իլլէտիկի կիպի, միլլէթի
մէրգուլիկէն Թէֆուրտաղընտաթի
պիլըղու ճէմիկէթինէ տալի 20 ատէտ
լիւրանի օմանի իշտա իլլէմիշ տիր:
— Պունտան թաթմիսա ալթը սէնէ
մուգաաթէմ, ալթը Եալընտա պիւր գը-
լը պուլունան էլէն նամընտա պիւր
Բում գաաթը, պիւր միւլալիման ալթա-
գա իթմիշ օլունմուղընտան, մէհէպիլի
իլքաթը վէ մէրգուլիկէ գըրընտա տալի
թէթը իտէթէք, մալուգու արգաաթն-
տան կիտէր, Լաթին համա օլուն պիւ-
լաթէ չօնուղու Ելլէնի իշթիկաթէ վա-
լիտէսի Եանթնա ալաթադ գաաթըրը:
Վէ չօնուղուն վալիտէսի իտէ պիւր սէնէ
քէնտի մալուգու իլէ իմարը Էօմր իլ-
լէտիլքտէն սօնրա, մէրգուլիկէ պըրա-
գաաթ, տիկէթ պիւր միւլալիման իլէ
նիքաթ օլուն, վէ իլլէթ պու նիքաթ
հալթա տէլլաթ իթմէքտէ տիր:
Ելլէնի, Եալիստ սօնրաաաա ալթըլը
Էմր իւղըր թէմիկէ իթմիկէթիլիկէ Ա-
Եիլլէնի վալիտէսի, արա սըրա գըրը-
նը նէզալիկէ կիտէթէք, չօգ տէֆա չօ-
նուղու իւղըրիկէ, վէ մէրգուլիկէն մէք-
թէպտէ քէսաթ իթմիկէ թէրադը հազ-
գընտա պահս իտէթիլի նիհայէթ Անի-
լէնի գալիլիկէ վալիտէսի տուղըլ-
սու ունանաթա, պու կիւն քի կիւն օն
իքի Եալընտա պուլունան գըրընտ կէօր-
մէք իթմէք: Պիւնալն ալթիս պէօնիլք
վալիտէ կէլէն հաթիվա չօնուղու վալի-
տէսիլին խանէթինէ կէօթիլաթիլիկէտէ,
Անիլէ զիւրաթիլիկէ մէսուր օլաթադ,
գըրընտ Էօմրէքտէն օմանադ: Փա-
գաթ իշթիկաթէ վալիտէսիլին չօնու-
ղունա կէօթիլաթէք իթմէպիլիկէտէ, Ա-
Եիլլէ գըրընտան ալա պըրըմանաթա-
ղըն պիլիկէթի: Հալըլաթի չօնուգ
աղաթաթադ պէօնիլք վալիտէսիլին
իթմէպիլիկէտէ, պիլաթէ գաաթըն գա-
լիմանէ սուրէթտէ գաթուտան ալաթը
չըգարըրըլ:
Վէ իշթիկաթէ վալիտէ, հազգըն-
տա պու թաղը պիւր մուսալէլ օլուն-
մաթնտան հիւտէթիլիկէթէք, վէ պուն-
ճա տիլաթ վէ մուհապէթիլիկէ պէօ-
նիլք միլլէ օլունմու թօրնուա զայա
իտէճէկիլիկէտէ տօլաթը գօրգտուղուն-
տան, Բում բաթիլիկէտէսիլին պու
պապտէ չիքաթիկէ իտէթ, վէ բաթ-
իլիկէտէ տալի տէրհալ Պաղը Ալիկէ
իթմէթի հալ իլլէթ:
Իմոի կէլէն բաղար իթմէսի կիւսի
Անիլէ, վէ գըրը վէ բաթիլիկէտէ վէ-
թիլի, մէզահիպ տանիլիկէտէ Պէլիկ-
ճի պէյ հուզըրունտա պուլունաթադ,
տալա կէօրիլիկէ վէ քիլիլք գըրը
աղաթաթադ, քէնտիլին նէ տէթէճէ
ղալիմանէ սուրէթտէ պէօնիլք վալի-
տէսի Եանթնտան թէֆրիգ իտիլիկէ

պիլ պէնան, հիլ պիւր վազըթտա վա-
լիտէթիլիկէ օթուրմադ իթմէպիլիկէ
պիլիկէթի:
Անիլլէնի չիքաթիլիկէթինէ վէ պա-
ղըրըլ չաղըրմաթընա նիպէթին Պէյ-
լիկէ պէյ չօնուղուն պէօնիլք վալի-
տէսի Եանթնտա գալմաթնա գաաթը
վիլլէթէք, մէրգուլիկէ բաթիլիկէտէ
վէքիլիկէ Ելլէն թէպիլիկէ իլլէմիշտիր:
(Լա թիւրքի)
— Լօնտա սէֆաթիլիկէ սէնիլիկէսի
թաթաթընտան գաղէթաթը իլէ նէլը
օլունան ընտի իլանըն թէրճէմէսի տիր:
«Մ. Համանուստան տէնուսու ումուլի-
կէնի օմանիկէտէ տայլը թանդիլ իլլէ-
տիլի լանիհանը թաթաթիլ իլլէ Տէրի-
սաաթէթտէ պուլունտուղու միւտտէթ-
ճէ, Սատրապամ հաղըթէթըրի իլէ միւ-
մալիլէս պէյնիտէ պիւր իթմիկէթադ
հուսուլէ կէլիկէտէ տայլը պիւր թէ-
վաթուր կէլլէքտէ օլուն, հալ պու-
լի պու թէվաթուր Սատրապամ հաղ-
թէթըրի թաթաթընտան միւմալիլէս
կէօնտէրիկէ թէլըքէթիկէ սաթիկէտէ
Էօլլէ պիւր չէյ մուհարթէր օրմաթըլընը
ալթըլըմ էմր իւղըրիկէ, մէգըլը թէ-
վաթուր թէլըլիկէ իլլէլիտաթ իլ-
լէթիմ:
— Ինիլիկէրա սէֆիլիկէ սըր Հէնրի
Ելլէթը հաղըթէթըրի էվիլիկէ աղչամ
պիւր զիւրաթիլիկէ վէրիպ, պու ֆիլա-
թէթտէ պաղը վիւքէլաթի ֆիլիկէ
իլէ մէմուրիլիկէ քիւրամ հաղաթաթը տա-
վէթիլի պուլունմուղը տըր:
— Հէրսէթ իտիլալ օլունմադ զա-
լալիլ վէ մէքիլաթը տանիլիկէ կէ-
լէճէք օլունտուստան իլլէլիտաթնա գա-
տաթ կէօթիլք ըլլալունման մուսաթ
թուրմաթաթ, հիւքիլիկէ սէնիլիկէ
թաթաթընտան իլան գըրընտըլը Վի-
լէնտան ալլէնա պիւր թէլէկրաֆտան
անլալըլը տըր:
— Բալիլաթա Սալ գօմիլիկէսի թա-
րաթընտան մարտըն օն ալթըր թաթի-
լիլլէ էվրօպաա կէօնտէրիկէ թէլէկ-
րաթըն թէթէթէթիլիկէ տիր:
Դաթաաթա սէնաթտու ընիլիկէ Ռէ-
զէթէթըլիլ, ումուրու Ենէպիլիկէ միւ-
տիլի Մօլլիլիկէտէ, վէ սէնաթտա
զոսթնտան Պօղօլիլ, Հէրսէթտէ պու-
լունան Դաթաաթա Ելլէթաթըն թէթըր
սիլահա տալիլ իթմէք, վէ Ենէպիլի
Էլլէթաթըն Դաթաաթա հուսուտուստան
տան կէլլէթըրիկէ մէնն իլլէմէք իւղըր
պու կիւն Կրահօվա չէհրիկէ կէլլիլ
տիր:
(Պունա վէ Հէրսէթ գօմանտան տէլլիկէ
լու Անիլա Մըլիկէթա Դաթա հաղըթէթըրի
տէն մէլլուա ֆի 9 մարտ սէնէ 92 թա-
րիլիկէ թէլիկէթիլիկէ)
Նիլլէթ միւլիկէթիլիկէ Պաղտաա հա-
րէթէթ վէ Գըրէթաթ տուրթիլիկէ միւլաթ-
թիլի չաթիլաթէմ 5 վէ 6 մարտ սէնէ 92
թաթիլիկէտէ արդ օլունմուղը իտիլ: Իթմէսի
կիւսի Էրգադ գաթիլիկէ քէօթիլ Ենիլիկէթ-
լէ ճէլլ իտիլիկէ:
Պաթաթ ալթըրը սիլապիլիկէ Պաղտաա

Մահէլլի մէջտուրտէ ճէսիմ մէ միւս

կիտիչի, մալիւմաթ, վէ խըսամաթը տախի, թապէն պաշգա կիւնա պու- լունմադտա տըր, չէօյլէ քի գատորն- լար, հէմ հէր իլմի վէ մալիւմաթը թահսիլ իթմէլի տէյիլ տիւրէր, հէմ էր.քէ.քլէր կիպի հուգուգ սահիպի օլ- մամալը տըրլար, վէ հէմտէ անճադ էյլ խըսամէթինէ գարըշըպ, վէ չօճուգ պէսէմէ.ք վէ պիւյիլթմէ.քլէ մէշղուլ օլմալը տըրլար, օնտան զիեասէ իլէ- ռու կէյմէմէլի տիւրէր:

Պիղ էսկի իթիգատտա պուլունան- լարտան օլմադըտան պաշգա, եհնի իթիգատտն տախի էն զիեասէ իլէրու կէյնէյիլտէնիլ, չէօյլէ քի, պիղիմ իթիգատտըմըճա, էր.քէ.ք թայիֆէսի իլին, ուլում ու ֆիւնուէ, վէ իշ վէ սանաթ վէ մէմուրիյէթ ճիհէթլէրիյէ, պիր հուտուտ պուլունմատըղը կիպի, գատորն թայիֆէսի իլին տախի պու- լունմամալը տըր, օնլար տախի հէր իլմի վէ հէր հիւնէր վէ սանաթը թահ- սիլ իտէպիլմէլի, վէ էլլէրինտէն կէլէն հէր իշ իլէ մէշղուլ օլմալիլմէլի, վէ էր.քէ.քլէրէ միւսամլի սուրէթտէ հու- գուգ սահիպի օլմալը տըրլար:

Կէրչի պու եհնի իթիգ- հալէա աճայիպ կէ- վէ խալլի վ- նէճէ.ք

մալ եանի իգթիգա իտէճէ.ք չէյլէրի թաշըբըճա պարագ, սէլամէթ սու- լէթտէ կրան-Միւլէ նամ մահէլլէ վա- սըլ օլմուշ, վէ ֆէրտասը կիւնիւ, հա- վա տախի կիւգէլ օլտուլու հալտէ, հէր նէ գատար տէվամ իթմիլլէր իսէ տէ, համմալլարտան պիլիլ եօլտա սա- գաթլանմըշ օլտուլունտան, մահէլլի մէշղուլէ կէրի տէճէ.քէ.ք, մահը մէշ- պուլուն օլմուլ պիրինէ գատար պէ.ք- լէմէ.քլիկէ մէճպուր օլմուշ տուր:

Վէ եհվմի մէշղուլտէ, սապահլա- երն սաաթ իւլիւ գըրգ տագըգա կէ- չէրէ.ք, վէ եալընըղ ի.քի գըլաղուղ վէ պիր համմալ պուլունտուղու հալ- տէ, եօլա չըգմըշ, վէ եհնէ հալա կիւգէլ օլուպ, ֆադաթ սուգ եիկիրմի տէրէճէ օլուպ, վէ թիւրի վէ պօրա գըբամէթլէր գօբարտըղը, վէ պիր է- լինին ի.քի բարմադլարը տօնտուղու թագտիւրտէ տախի, ապա իւմիտ քէ- սի.քլիլինէ տիւլմէյէրէ.ք, վէ իւրիւ- թօ իլինէ պիր մըգտար գար գարըշ- տըրարագ, իւլ չէյլէ.ք գատար մէշ- քիւր բարմադլարըն օլմուլունտուլը- ըլթաղըտան սօնրա, տէվամ իթմիլ, վէ նիհայէթ տաղլն թա թէրէսինէ չըգմըշ տըր:

Թէրէտէ սուգ Զի տէրէճէտէ օլուպ, վէ տէօրթ թարաֆ րէ.ք կիւգէլ պիր մէնղարէ թէշ.քիլ իլլէմէ.քտէ օլտուղու- նու մէրգուլմէ կէօրմիւլ, վէ եաղ մէվ- սիլմիտէ չըգտըղըտան զիեասէ մէմ- նուն օլմուշ, վէ եհնէ չըգտըղլարը եօ- լու թուլթարագ աշաղը համիլլէր, վէ ճամանիքա նամ մահէլլէտէ, թա թէրէ- եհ չըգմըշ օլտուլունտան իսպաթլարը կէօրիւլտիւքտէ, էհալի թարաֆըտան պիւլիւք հիւրմէթ վէ թէհայիւր է- սէրլէրի իպրաղ իտիլմիլ տիր:

Մատամ Սթրաթօնուն չու թէհլէ.քէ- լի վէ զահմէթլի տէյեահմընտան մագսէտ պաշգա պիր չէյ օլմանըպ, իլլա, անճաղ, պիւլիւք առամլարա մախսուս օլան իլմէ պիր արղու վէ մէ- ռադտան իպրաթ պուլունտուղու ա- շի.քեար տըր, եհնէ իսթէրլէր իսէ պիր չօղ խալլար վէ ալլիլմէր գատորն թայիֆէսինի հիւ մագամընտա թուլթա- ռագ հադարէթ իթմիլլէր, վագա գա- տըն թայիֆէսի շաեանը հագարէթ տիր, լարին տէյիլ էր.քէ.քլէր կիպի չալըշ- տըղլարը վագըթտա իլլա, պիղիմ գա- տըլար կիպի, եալընըղ եհ.յիպ իլիպ, վէ կիլինիպ դուշանարագ, պիրէր գուգլա կիպի սալընտըղլարը, վէ պի- ռէր պուլթ կիպի քէօշէլէրտէ էշիլիպ պիւլիւլլէրէ.ք դուրուտուղլարը վա- գըթտա . . .

Գըրըմ թաթարլարըն հիւրէթի Պալէատէ.քի իւնլանլա ժուրնալ ար Սէն-Բէթրսպուրկ նամ զագէթտա չու- ճալ, տուր:

Թանղիմ իլին հիւ պիր կէօնա զայրէթ մէվգիի իճրաեհ դօնուլմամըշ տըր: Պինաէն ալէյհ կէյնէն արըն օրթաթնտա թաթարլարըն մէմալի.քի Օսմանիէեհ հիւրէթ իթմէ.ք իւգրէ կէօթէրտի.ք- լէրի արղուեա թէհաճիւպ օլունմամա- լը տըր: Զիրա պուլարըն մէշհէպէ իթթիհատը մալիւմ տիւր, խըսամէթի ապէրիւհէնին թանղիմի իսէ, հիւրէ- թէ պիր սէպէպ օլմուշ, վէ տօգասն սէնէտէն պէրու հիւրէթին արտը ալը- նամամըշ տըր:

Մէշ.քիւր Լա Վուա զագէթտաթ, Թա- թար հիւրէթինին թարիլինին թարիֆ իլլէտի.քտէն սօնրա, պու պապտէ Բու- սիա հիւ.քիւլմէթի թարաֆըտան իթ- թիլաղ գըլընան բօլիթիգաեթ պէեան իթմիլ տիր: Շէօյլէ քի,

Գըրըմ, վէ Թաման, վէ Գուպան ա- լագիլինին Բուսիաեա իլէաղը, 1773 սէնէսի ապրիլին սէ.քիլլինի կիւնիւ նէշր օլունան պիր էմր իգթիգաթնճա վուգու պուլմուշ տուր: Պու էմր, իլ- հագ օլունաճագ արագիլինի էհալիսի, պունտան պէօյլէ տէվլէթ նիղամնամէ- սինտէ պէեան գըլընան հուգուգա նայիլ օլմաղը, վէ մէշհէպէ օլան խուսուսաթտա գաթիլին միւտախէլէ օլունմանաճաղը միւնտէրիճ պուլուն- մուշ տուր: Սէնէեհ մէշ.քիւրէ դար- ֆընտա Բուսիա տէվլէթի, գատիմաէն պէրու Գըրըմտա սա.քին օլան թաթար- լարըն արղուլէրի մուճիպինճէ, Օւրալ վէ Վօկա սահլիլլէրինտէ իգամէթ իթ- մէլլէրինէ րուխաթ իթա իթմիլ տիր, վէ մէմալի.քի Օսմանիէեհ հիւրէթ իթ- մէլլէրինէ հիւ պիր կէօնա մուլմանաթ կէօթէրլիլմէլի իսէ տէ, աղ միւտտէթ զարֆընտա հիւրէթ կիլիթի.քէն արթ- մըշ, վէ պունուն էօնիւնիւ քէստիր- մէ.ք իւգրէ պիր թագըմ թէտապիրն իթթիլաղընա մէճպուր օլմուշ տուր: Իրէնս Բօթէմիլին, Թաթար ասըլատէ- կեանըն վէ եհլլի թաթարլարըն հիւ- ըլթիլին իմահլը մէմուլիէթէ ալ- մանաճաղընը վատ իլէ պէրապէր, սահ- ռատա սա.քին օլան թաթարլարըն հիւ- ըլթիլինէ մուլմանաթ կէօթէրլիլմէլի պէեան իթմիլ իտի, Միւմաիլէյհ, հիւրէթին ասըլ սէպէպլին անլաեա- ռագ, պունլարըն հիւրէթին մէնս ի- տէճէ.ք եէրտէ, տէվլէթէ հիւնի թէտապիրլէր իթթիլաղը էվլէա օլտու- ղունու ֆէհմ իթմիլ տիր:

Մէմալի.քի մահրուսէեհ օլան հիւ- ըլթիլ, ի.քիւնի Գաթէրինէ, վէ պիրինի Բաալլօվիլ, վէ պիրինի Ալէ.քաստըր զէմանլարընտա տէվամ իլլէմիլ տիր: Տէվլէթ հէր տագիլիէտէ քէնտի իտաթ- լը հարէ.քէթինի տէեիշտիլէրէ.ք, պա- գէն թաթարլարըն հիւրէթինտէ վագի- ֆէսիլլէ.ք, վէ պաղէն աղ չօղ թէտա- պիր չէտիտէ իթթիլաղ իթմիլ տիր: 1803 սէնէսի օգոստոսունուն 29 ունճու թարիլիլլէ չըգան պիր էմրի իմէ- Զօրիտէ, էմիլագ սահիպի օլան թա- վաթանլարըն թէր.ք իտէ- պու հալտէ էմիլագ- զապլթ օլունա- մէ 1807 սէ- լար սա- իլէ- լու- իէգ- իւլթէ- իսթընա- հիւ- ր:

1818 սէնէսինտէն մատա Գըրըմ մուհարէպէսինտէն սօնրաեա գատար քիւլլիէեթլի հիւրէթ վուգու պուլ- մամըշ, վէ 1836 սէնէսինտէ մուհարէ- պէ էսնաթնտա, աաա.քիլի շահանէ սիլ.քինէ տախիլ օլմուշ օլան թաթար- լար հիւրէթէ պաղլաեարագ, Կէօղլէվէ չէհիլ էհալիսինին պէօեիւ.ք գըսմը հիւրէթ իթմիլ, վէ Կէօղլէվէ, վէ Պաղ- չէ սէրայ սանճագլարըն էհալիսի հիւրէթէ պաղլամըշ տըր: Պունուն իւ- զէրինէ հիւրէթ պիր աղ տուրմուշ իսէ տէ, տէօրթ սէնէ սօնրա պէ թէ.քար մէհաճիլլէթ վուգու պուլմուշ, վէ պու- քէրրէ օլան հիւրէթին քէսրէթի հիւ պիր վագըթտա միւլահատէ օլունմա- մըշ տըր: Ի.քի սէնէ զարֆընտա, եա- նի 1860 սէնէսինտէն 1862 սէնէսինէ գատար 200 պին թաթար մէմալի.քի Օսմանիէեհ հիւրէթ իթմիլլէր տիր: Վէ պունա մուլմանաթ կէօթէրլիլլէ իտի, պունուն ըն.ք զիեասէ ճէսամէթ քէսպ իտէճէեհին շիւպհէ եօղ իտի:

Շարգ մուհարէպէսի էսնաթնտա, Թաթարլարըն պիր գըսմըն մաղլու- պիւլիլթի, վէ իլլէրուտէ պիր քէրրէ տա- հա վուգու պուլաճաղը միւլմըն օլմա- սընտան տախիլ զուհուրա կէլէն դօր- դու, Բուսիա օլիլթիլիլլէպլինաանընըն թաթար հիւրէթինէ պիւլա թէտիւլի նաղար իլլէմէսինէ սէպէպ օլմուշ տուր: 1860 սէնէսինտէ Բուսիա տէվլէթի- նին էֆ.քեարը թաթար էհալիսինէ մա- լիւմ օլուպ, Թաթարլար հէման Գըրմ- տան թարտ օլունաճագլարըն ֆէհմ իլլէմիլլէր իտի: Պու սէպէպտէն հիւ- ըլթիլ արթըպ, սէնէ.յի մէշ.քիւրէտէ հիւրէթ իտէնընի մըգտարը 180 պիւ- նէ պալիլ օլմաղա, հիւրէթին էօնիւ- նիւ քէսմէ.ք իլին, մէհաճիլլէրին պիր տախի մէմէ.քէթլէրինէ կիլմէլլէրինէ րուխաթ օլմանաճաղը Թաթարլարա թէպիլիլ գըլընմըշ իտէտէ, պու թէտ- պիր նէթիլիլլէրին գալմըշ տըր: Սէնէ.յի մէշ.քիւրէնին օգոստոս ալլընտա եհտ- լէրինէ միւրու թէղ.քէրէսի իթա գը- լընաճագ օլան թաթարլարըն մըգտա- ըր պէշտէն պիրէ թէմիլտ օլունմաթ- նա գալար վիլիլլէր տիր: Պունուն իւ- զէրինէ հիւրէթին մահրում դալմա- մագ դօրգուտուլա, արղըհալ թագ- տիմ իտէնըն չօղլարըշ, վէհաթը գեկ- տեմըն ալլընտա խուսուսի սէպէպլէրի օլմանալարըն հիւրէթի թաթար մէմ- նուլիլլէթ ալընմըշ տըր:

Օլ վագըթ բըհնա Վասիլիլլէ.ք մէ- մուրիլիլլէ Գըրըմա կիտիպ, մէմուրի- եհթիլինտէ մագսէտ իտէ, Թաթար հիւ- ըլթիլինին նէթիլիլլէրին, վէ սէպէպլէր- նի, վէ էօնիւնիւ ալմագ իւլաղ թէտա- պիր լաղմէնին իթթիլաղընտան ի- պարէթ պուլունմուշ իտի: Միւմաիլէյհ միւլմէմէլ պիր թէֆիլիլ ալըպ, պուն- տա Բուսիա իտարէսի, վէ տէվլէթ, վէ էմիլագ սահիպլէրի տէրէճէ.յի նիհա- եհտէ զատտուրանէ հարէ.քէթ իթմէ.ք- տէ օլտուգլարը զահլրէ չըգմըշ տըր: Պունլարըն հիւրէթիլլէրինին սէպէպլի թէ- տալապտէն լիլլէրի կէլմէ.յիպ, պիւլա.քս էմիլագ վէրիլլէրինին աղըրլըրնտան վէ սուլի իտարէտէն իլլէրի կէլտիլի ան- լաշըմըշ տըր: